

T.C.
BAŞBAKANLIK
KANUNLAR VE KARARLAR
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Sayı : K.K. Gn. Md. 07/ 101-1/117/05485

Ankara

Konu :

8 / 11 / 1991

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi :

"Uzman Erbaş Kanununun Bazı Maddeleri ile Ordu Yardımlaşma Kurumu Kanununun 17 nci Maddesinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname" bugünkü Resmi Gazete'de yayımlanmış ve Anayasanın 91 inci maddesi uyarınca bir sureti ekli olarak gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Mesut Yılmaz

Mesut YILMAZ

Başbakan

Eki :

- 1- Kanun Hükmünde Kararname
- 2- Gerekçe
- 3- Resmi Gazete (10 adet)

T. B. M. M. BAŞKANLIĞI	
Komisyon	- Millî Savunma - Plan ve Bütçe
Tarih	5.12.1991 1/258
K Md.	<i>[Signature]</i> K.D. Bek. <i>[Signature]</i>
Başkan	<i>[Signature]</i> Y. Celal R. <i>[Signature]</i>

Not : Verilecek cevaplarda Daire adının, yazı tarih ve sayısının açıklanması.

GENEL GEREKÇE

1- Günümüzde teknolojideki hızlı gelişmeler, Türk Silahlı Kuvvetlerinin daha modern, aynı zamanda daha komplike silah, cihaz, araç ve gereçlerle donatılmasını zorunlu kılmaktadır. Daha pahalı olan bu silah, cihaz, araç ve gereçler, günümüzdeki harplerde manga, tek top, tek tank gibi en küçük birimlerin önemini artırmakta, etkin ve ekonomik bir şekilde kullanım için bir bilgi birikimi ve tecrübeye ihtiyaç göstermektedir.

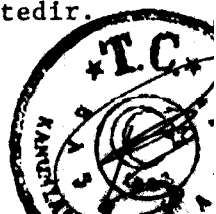
Ancak bunların kullanıcısı olan erbaş ve erler, mevcut celp sistemi ve kısa askerlik süresi nedeniyle bu malzeme ve teçhizatı terhislerine az bir zaman kala istenilen seviyede kullanabilecek duruma gelmekte, erbaş ve erlerden yeterince istifade edilememektedir.

Diğer taraftan, Silahlı Kuvvetlerde subay ve astsubaylara ilave olarak konusunda uzmanlaşmış, bilgili, tecrübeli ve küçük birlik liderliği vasfını haiz personelin eğitici ve öğretici olarak kullanılması da bir ihtiyaçtır.

Hem modern silah, cihaz, araç ve gereçlerin etkin ve ekonomik bir şekilde kullanılması, hem de küçük birlik lideri ihtiyacının karşılanması amacıyla, yabancı ülkelerde olduğu gibi Türk Silahlı Kuvvetlerinde de profesyonel asker istihdamı gerekli olmuştur. Bu maksatla, 1986 yılında 3269 sayılı Uzman Erbaş Kanunu ve Yönetmeliği yürürlüğe konulmuştur.

2- Bu maksatla Silahlı Kuvvetlerde 3.614 uzman çavuş, 18.060 uzman onbaşı kadrosu tesbit edilmiştir. Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten bu yana alınan tedbirlere rağmen uzman erbaş istihdamı yeterli seviyeye çıkartılamamıştır. Bu durumun nedenlerini belirlemek üzere yapılan çalışmalar ve çeşitli birliklerde er ve erbaşlara uygulanan anket sonuçlarından sorunun; mevcut Kanun ve Yönetmelikteki kaynak, müracaat, çalışma süresi ve astsubaylığa geçiş yaşı gibi hususlardaki bazı kısıtlayıcı hükümlerden ve mali ve sosyal imkanların yeterli görülmemesinden kaynaklandığı anlaşılmıştır. Silahlı Kuvvetlerin ihtiyaç duyduğu sözkonusu personelin istenen miktarda temin edilebilmesi için, mevcut Kanunda ve buna bağlı olarak Yönetmelikte uzman erbaşlığı özendirici düzenlemelerin yapılması zorunluluk arz etmektedir.

3- Uzman erbaşlık bilgi ve beceriye ilaveten bedeni kabiliyetten de istifadeyi amaçlandığından, bu profesyonel personelin yabancı ülkelerde de örnekleri olduğu gibi sözleşmeli statüde istihdam edilmesi ve uzman erbaşlık görevinin genç ve dinamik personel vasıtasıyla yürütülmesi esas olmaktadır. Ancak bu statü emekliliğe imkân vermemektedir. Bu nedenle bunlara sosyal güvence sağlamak amacıyla sözleşmeleri sonunda ikramiye öngörülmüştür. Haliha-zırda verilen ikramiyeler günün ekonomik koşullarında yetersiz kalmakta ve teşvik sağlamamaktadır. Görüleceği üzere, ikramiyeler uzman erbaşlığa müracaatı artırmak ve istihdamı istenen seviyeye yükseltmek için en önemli teşvik unsuru olarak ortaya çıkmaktadır. Uzman Erbaş Kanununa işlerlik kazandırılabilmesi için ikramiyelerin artırılması da zorunlu görülmektedir.

Yukarıda belirtildiği üzere uzman erbaşlar, modern ve pahalı harp silah, araç ve gereçlerinin etkin ve ekonomik bir şekilde kullanılması amacıyla istihdam edildiklerinden, bu suretle sağlanacak fayda Silahlı Kuvvetlere büyük katkı sağlayacaktır. Bu istihdamın yeterli seviyeye gelmesi ile zaman içerisinde halen bu tür görevleri yapan erbaş ve erlerden tasarruf sağlanacaktır. Diğer taraftan, bu uygulama ile halen modern ordularda olduğu gibi savunma hizmetlerinin profesyonel nitelikli personelce yerine getirilmesi ile muhabere kabiliyeti ve ateş gücü yüksek bir Silahlı Kuvvetler meydana getirilmesi ve personel mevcudunun zaman içerisinde kademeli olarak azaltılması mümkün olabilmektedir. Bu yapıyla birlikte yükümlülük sürelerinde de indirim yapılması ihtiyacı ortaya çıkabileceğinden, her iki durumda sağlanacak tasarrufların sözkonusu personelin maliyetlerini finanse edebileceği ve uygulamanın bütçeye ilave bir yük getirmeyeceği değerlendirilmektedir.

4- Bu esaslar çerçevesinde hazırlanan Tasarı ile; mevcut Kanundaki azami sözleşme süresi 30 yaştan 35 yaşa; astsubaylığa geçiş yaşı sınırı ise 24'ten 27'ye yükseltilmektedir.

Ayrıca, ortaokul veya daha fazla tahsile sahip liyakatli erlere de uzman onbaşı olma imkânı getirilmektedir. Diğer taraftan, askerlik hizmetini tamamlamış ve terhislerinin üzerinden 2 yıldan fazla süre geçmemiş olan erbaş ve erlerin de uzman erbaş olmak üzere müracaat edebilmelerine imkân sağlanmaktadır. Uzman erbaşların da, Milli Savunma Bakanlığına, Jandarma Genel Komutanlığına ve Sahil Güvenlik Komutanlığına ait konutlardan, kiralama sistemi ve lojman tazminatından yararlanmaları imkânı getirilmekte; uzman erbaşlara verilen ikramiyeler artırılmakta ve istekli olan uzman erbaşların OYAK'a daimi üye olabilmelerine imkân tanınmaktadır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- Halen muvazzaf askerlik hizmetini çavuş rütbesi ile yapanlar uzman çavuş, onbaşı rütbesi ile yapanlar uzman onbaşı olabilmektedir. Silahlı Kuvvetlerdeki çavuş ve onbaşı kadroları ihtiyaca göre tesbit edilip uygulandığından, ortaokul ve lise tahsilli bütün erlerin çavuş ve onbaşı yapılması mümkün olamamaktadır. Yürürlükteki Kanun erleri kapsamadığından, yeterli tahsile sahip olan erler, uzman çavuş ve uzman onbaşı olmak için müracaat edememektedir. Bu nedenle uzman erbaş kaynağını çavuş ve onbaşılar teşkil etmektedir.

Bu madde ile ortaokul veya daha fazla tahsile sahip olan erlerin de uzman onbaşı olabilmelerine imkan sağlanmak suretiyle, hem kaynağın genişletilmesi, hem de bilgili, başarılı ve kabiliyetli personelden istifade edilmesi amaçlanmaktadır.

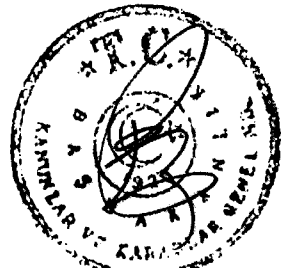
Madde 2- Göreve alınmayı düzenleyen 4 üncü madde değiştirilerek, erlere ve terhislerinin üzerinden 2 yıldan fazla zaman geçmemiş olanlara da uzman erbaşlık için müracaatta bulunma hakkı tanınmakta ve bu suretle kaynağın genişletilmesi, bilgili, başarılı ve kabiliyetli personelden yararlanılması amaçlanmaktadır.

Madde 3- Mevcut Kanun uzman erbaşların azami 30 yaşa kadar çalışmalarına imkan vermektedir. Özellikle lise mezunları tecil hakkını kullanarak askere geç geldiklerinden, bunlardan uzman erbaşlığa geçenlerin çalışma süreleri kısa olmaktadır. Bu bakımdan ortalama 8-9 yıl olarak öngörülen çalıştırılma süresi özellikle bu durumdaki personel için sağlanamamaktadır. Kısa süreli çalışma, müracaatı da menfi yönde etkilemektedir.

3 üncü madde ile uzman erbaşlıktan istenen amacın yeterince sağlanabilmesi için, azami sözleşme süresi yaşının 35'e çıkartılması öngörülmüştür.

Madde 4- Mevcut Kanuna göre, lise veya daha fazla tahsile sahip uzman erbaşlardan 24 yaşından büyük olmayan ve diğer şartları da taşıyanlar 1 yıllık hizmeti müteakip astsubay nasbedilebilmektedir. Tecil nedeniyle askere geç gelenlerden uzman erbaş olanlar yaş tahdidi nedeniyle astsubay olmak için ancak bir defa müracaat edebilmekte, bir kısmı ise hiç müracaat edememektedir. Bu durum uzman erbaşlığa talebi azaltan bir faktör olmakta, Silahlı Kuvvetlerde astsubay olarak görev yapabilecek kabiliyetteki personelin alınamamasına sebep olmaktadır.

4 üncü madde ile uzman erbaşların asgari 2 defa astsubaylığa geçiş için müracaat edebilmelerine imkan sağlanması amacıyla astsubaylığa geçiş yaşı 24'den 27'ye yükseltilmektedir.

Madde 5- 433 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede, 3269 sayılı Uzman Erbaş Kanununa yer verilmediğinden, bu Kanuna göre istihdam edilen uzman erbaşlar kapsam dışında kalmıştır. Bilindiği üzere, uzman erbaşlar Türk Silahlı Kuvvetleri Konut Yönergesi hükümlerine göre, Silahlı Kuvvetlerde görevli sivil memurlarla birlikte % 5 kontenjan dahilinde konutlardan yararlanmaktadır. Silahlı Kuvvetlerde görevli subay, astsubay, uzman jandarma çavuş ve sivil memurlardan konut verilemeyenler lojman tazminatından yararlanırlarken uzman erbaşların bundan yararlanamamaları bu personelin mağduriyetlerine neden olmaktadır.

Uzman erbaşlığa işlerlik kazandırmak ve müracaatı teşvik etmek amacı doğrultusunda, lojman tazminatından yararlanamayan uzman erbaşlara bu yapılan değişiklikle lojman tazminatı verilmesi öngörülmektedir.

Diğer taraftan, uzman erbaşlar görev özelliği dolayısıyla sözleşmeli statüde çalıştırıldıklarından, bunların bu görevlerinden emekli olma imkanı bulunmamaktadır. Bu nedenle, bunlara sözleşme süreleri sonunda ikramiye verilmesi öngörülmüştür. Uzman çavuşlar 10 uncu, uzman onbaşılar ise 11 inci dereceden maaş almakta olup, bu derecelere öngörülen gösterge rakamlarının düşük olması ve bu derecelere tahsisli ek gösterge bulunmaması nedeniyle, tahakkuk eden ikramiyeler günün ekonomik koşullarında yetersiz kaldığından, uzman erbaşlığa teşvik sağlamamaktadır. Bu nedenle yapılan değişiklikle teşviki sağlayacak en önemli unsur olarak görülen ikramiyelerin tatminkar seviyeye yükseltilmesi amaçlanmaktadır.

Madde 6- 3/1/1961 tarihli ve 205 sayılı Kanunda, Türk Silahlı Kuvvetleri kadrolarında bulunan uzman erbaşların Ordu Yardımlaşma Kurumu ile ilgilendirilmeleri öngörülmemiştir. Bu husus Kurumun sağladığı sosyal hizmetlerden yararlanamayan sözkonusu personelin haklı taleplerine neden olmaktadır. Gerek bu sorunun giderilmesi, gerekse müracaatların teşvik edilebilmesi için, istekli olan uzman erbaşların OYAK'a daimi üye olabilmelerine imkan sağlanmasına ihtiyaç duyulmaktadır. Bu nedenle 205 sayılı Kanunun OYAK'a üye olmayı düzenleyen 17 nci maddesinin (b) bendine bir ibare eklenerek uzman erbaşların da bu Kuruma istekle üye olmalarına imkan tanınmaktadır.

Madde 7- Yürürlük maddesidir.

Madde 8- Yürütme maddesidir.

UZMAN ERBAŞ KANUNUNUN BAZI MADDELERİ İLE
ORDU YARDIMLAŞMA KURUMU KANUNUNUN 17 NCİ MADDESİNDE
DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN HÜKMÜNDE KARARNAME

Uzman Erbaş Kanununun bazı maddeleri ile Ordu Yardımlaşma Kurumu Kanununun 17 nci maddesinde değişiklik yapılması; 6/6/1991 tarihli ve 3755 sayılı Kanunun verdiği yetkiye dayanarak, Bakanlar Kurulu'nca **16 / 9** /1991 tarihinde kararlaştırılmıştır.

Madde 1- 18/3/1986 tarihli ve 3269 sayılı Uzman Erbaş Kanununun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (2) numaralı bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"2. Uzman Onbaşı: En az ortaokul veya dengi okul mezunu olup muvazzaflık hizmetini müteakip, Türk Silahlı Kuvvetlerinin devamlılık arzeden teknik ve kritik uzmanlık görev yerlerinde istihdam edilenleri,"

Madde 2- 3269 sayılı Kanunun 4 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Madde 4- Kuvvet Komutanlıkları, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığınca hazırlanarak, Genelkurmay Başkanlığınca onaylanan veya uygun bulunan uzman onbaşı ve uzman çavuş kadrolarına göre, her yıl alınacak uzman erbaşlarla ilgili kadro görev yerleri, mezkur komutanlıklarca yayınlanarak duyurulur. İstekli olan ve yönetmelikle belirtilen niteliklere sahip, muvazzaflık hizmetini yapmakta olan çavuş, onbaşı ve erler ile bunlardan terhislerinin üzerinden 2 yıldan fazla süre geçmemiş olanlar istenilen belgelerle müracaat ederler. Uygun görülenler yönetmelikle belirtilen esaslara göre çalıştırılırlar."

Madde 3- 3269 sayılı Kanunun 5 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Madde 5- Uzman erbaşlar iki yıl süre ile sözleşme yaparak göreve başlarlar ve T.C. Emekli Sandığı ile ilgilendirilirler. Bunların müteakip sözleşmeleri iki yıllık sürelerle en fazla 35 yaşına girdiği yıla kadar uzatılabilir."

Madde 4- 3269 sayılı Kanunun 15 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir. —

"En az bir yıllık hizmetten sonra istekli olan, 27 yaşından büyük olmayan ve sözleşme süresi içinde müracaat eden uzman erbaşlar, 926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanunu ve bu Kanuna göre çıkarılan Türk Silahlı Kuvvetleri Sınıf Okulları Yönetmeliğindeki şartları da haiz iseler, astsubay sınıf okullarında gösterilecek öğrenim ve eğitimi müteakip astsubay nasbedilebilirler."

Madde 5- 3269 sayılı Kanunun 16 ncı maddesinin birinci fıkrasının sonuna aşağıdaki ibare eklenmiş ve ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Uzman erbaşlar mevcut hükümler dahilinde, Milli Savunma Bakanlığına, Jandarma Genel Komutanlığına ve Sahil Güvenlik Komutanlığına ait konutlardan, kiralama sisteminden ve lojman tazminatından da istifade ederler."

"Kendi kusurları olmaksızın hizmet sürelerinin uzatılmaması sebebiyle veya sözleşme süresini bitirip ayrılanlara, ayrıldıkları tarihte almakta oldukları net maaşları tutarının (bütün ödemeler dahil) iki katının hizmet yılları toplamı ile çarpımından bulunacak miktarda ikramiye verilir. İkramiye hesabında 10 yıldan fazla olan süreler dikkate alınmaz. İkramiyelerden damga vergisi hariç, vergi kesilmez."

Madde 6- 3/1/1961 tarihli ve 205 sayılı Ordu Yardımlaşma Kurumu Kanununun 17 ncı maddesinin (b) bendinin başına "Uzman erbaşlar ile" ibaresi eklenmiştir.

T. C.
BAŞBAKANLIK
KANUNLAR ve KARARLAR
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

KANUN HÜKMÜNDE KARARNAME

KHK/ 460

Madde 7- Bu Kanun Hükümünde Kararname yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Madde 8- Bu Kanun Hükümünde Kararname hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Eki

TURGUT ÖZAL
CUMHURBAŞKANI

MESUT YILMAZ
BAŞBAKAN

E. PAKDEMİRLİ Devlet Bakanı ve Başb. Yrd.	F. KURT Devlet Bakanı	M. R. TAŞAR Devlet Bakanı	İ. AYKUT Devlet Bakanı
M. V. DİNÇERLER Devlet Bakanı	E. C. GÜLPINAR K. İNAN Devlet Bakanı V	İ. AKÜZÜM Devlet Bakanı	C. TUNCER Devlet Bakanı
S. ARAS Devlet Bakanı	E. KOÇAK Devlet Bakanı	M. ÇEVİK Devlet Bakanı	E. C. GÜLPINAR Devlet Bakanı
B. SÖNMEZ Devlet Bakanı	A. A. ALBAYRAK Devlet Bakanı	S. BİLGE Adalet Bakanı	H. B. DOĞU Millî Savunma Bakanı
S. ÇAKMAKOĞLU İçişleri Bakanı	İ. S. GİRAY Dışişleri Bakanı	A. KAHVECİ Maliye ve Gümrük Bakanı	A. AKYOL Millî Eğitim Bakanı
H. ÖRÜÇ Bayındırlık ve İskan Bakanı	Y. ERYILMAZ Sağlık Bakanı	S. YALINPALA Ulaştırma Bakanı	İ. TUNCAY Tarım ve Köyşleri Bakanı
S. ARAS M. EMİROĞLU Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı V	R. K. YÜCELEN Sanayi ve Ticaret Bakanı	M. ARICI Enerji ve Tab. Kay. Bak.	G. MARAŞ Kültür Bakanı
B. AKARCALI Turizm Bakanı	M. KALEMLİ Orman Bakanı	A. T. ÖZDEMİR Çevre Bakanı	

Dosya No.

